

PIENO ŠLAPALO AZOTAS – SVARBUS MELŽIAMŲ KARVIŲ MITYBOS INDIKATORIUS. LITERATŪROS APŽVALGA

Antanas Sederevičius¹, Aistė Kabašinskienė¹, Saulius Savickis², Vita Švedaitė¹, Saulius Makauskas¹

¹Lietuvos veterinarijos akademija, Tilžės g. 18, LT-47181 Kaunas; tel. (8~37) 36 36 92;

faks. (8~37) 36 24 17; el. paštas: antanas@lva.lt

²VĮ „Pieno tyrimai“, Radvilų Dvaro g. 31, LT-48331 Kaunas; tel. (8~37) 36 11 81; faks. (8~37) 36 13 12

Santrauka. Šlapalas (*urea*) yra labai maža molekulė, bet svarbi pieno komponento dalis. Didelis pieno šlapalo kiekis parodo nesubalansuotą dietą, potencialų pieno kiekio praradimą ir karvės nevaisingumo riziką. Sumažėjęs pieno šlapalo azoto kiekis dažnai yra pirmas naudingas pokytis didžiojo prieskrandžio ekosistemoje. Pagrindinė šlapalo ekskrecijos į pieną priežastis – amoniako susidarymas didžiajame prieskrandyje. Šlapalas gali būti produkuojamas vykstant audinių proteinų ir aminorūgščių, absorbuotų iš virškinamojo trakto, katabolizmui, ypač, kai gyvulys gauna proteinų daugiau, nei reikalauja jo organizmas. Šlapalas susidaro ir vykstant pirimidinų katabolizmui, taip pat gali būti reciklinamas į skirtingas virškinamojo trakto dalis. Šis procesas daro įtaką šlapalo koncentracijai piene.

Kiekybinė šių reiškinių svarba nėra žinoma, tačiau manoma, kad šlapalo koncentracijos svyravimai piene gali būti pakankamai svarbūs ir naudojami kaip biologiniai šėrimo ženklintuvai.

Raktažodžiai: šlapalo azotas, pienas, baltymai, karvės.